

Motion till riksdagen

1989/90:K430

av Maria Leissner (fp)

Främlingsfientliga organisationers register

Under senare tid har det blivit alltmer uppenbart att främlingsfientliga organisationer som Nordiska Rikspartiet och Sverigedemokraterna har register över personer som de ogillar. Framför allt har detta drabbat människor som arbetar mot rasism och främlingsfientlighet. Registren används sedan för att organisationernas medlemmar på ett effektivt sätt ska kunna få uppgifter om de misshagliga personerna. Dessa personuppgifter har sedan använts för att trakassera människor på olika sätt. Genom medlemsutskick och närradio-sändningar har man också uppmanat lyssnare att skicka in uppgifter om människor som t.ex. verkar för att fler flyktingar ska få stanna i Sverige. Tro- ligen har dessa inskickade uppgifter sedan har registrerats någonstans, trots att åsiktsregistrering är förbjuden.

Registreringen av personer med avvikande uppfattning kan användas på en rad olika sätt. Vanligt förekommande är att personerna får hotfulla brev, de allra flesta anonyma – rasister vågar sällan skriva ut sitt namn. Det före- kommer också att det börjar dimpa ned varor från postorderföretag i brevlå- dan. Detta ställer självfallet till en del förtret för den drabbade, men är trots allt intet mot vad som skulle kunna hända.

De främlingsfientliga organisationerna drar till sig en rad mer eller mindre våldsbenägna personer. Med hjälp av offentliga register är det oerhört lätt att söka upp personer man ogillar och utsätta dem för våld. Detta har inträff- at i Sverige och kommer förmodligen även att inträffa i framtiden.

Ett stort problem i sammanhanget är de stora offentliga registren. Vem som helst kan, helt anonymt, begära in uppgifter om vem som helst i Sverige. Man kan alltså få ut namn, adress, personnummer, inkomstuppgift, familj osv. Dessutom kan man få tillgång till foto via passregistret. Detta utan att "offret" får reda på det. Det går att bygga upp en i det närmaste fullständig bild av en människa utan att han eller hon vet om det.

Detta är oacceptabelt. Offentlighetsprincipen är en hörnsten i den svenska demokratin, men den är tänkt att ge medborgarna insyn i myndigheternas arbete, inte att användas mot medborgarna. Ett rimligt krav är därför att alla som vill få fram uppgifter om andra tvingas legitimera sig och uppge sin adress. Sedan skickar myndigheten ut en uppgift till den kontrollerade om vem som begärt ut uppgifter. Så snart detta är gjort förstörs namnuppgiften så att bara den drabbade vet vem som varit intresserad. Myndigheterna ska alltså inte få lägga upp register på folk som begär registerutdrag.

Med denna metod skulle det förmodligen bli betydligt mindre intressant för de som planerar trakasserier att ta fram uppgifter om politiska motståndare. Kunskapen om att personen i fråga redan efter ett par dagar får reda på vem som varit nyfiken avhåller dem troligen i de flesta fall från att fullfölja trakasserierna.

Dagens lagstiftning utlämnar människors integritet till vem som helst utan att man får reda på det. Det är till och med så att lagen skyddar de människor vars enda syfte är att skada andra människor. För att skydda människors integritet och säkerhet krävs nu lagändringar. Den personliga integriteten måste i detta fall överordnas offentlighetsprincipen. När personuppgifter lämnas ut ska alltid den enskilde underrättas. En sådan vidgad upplysningsplikt vid en registerförfrågan finns delvis för kreditupplysningar. Än mer väsentligt än att veta om någon begärt kreditupplysning, borde det vara att veta om någon begärt upplysning om ens personnummer, just för risken att detta missbrukas bland annat av rasistiska organisationer.

Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till en sådan lagändring om vidgad upplysningsskyldighet vid registerförfrågan om personuppgifter. Detta bör ges regeringen till känna.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vidgad upplysningsplikt vid registerförfrågan.

Stockholm den 25 januari 1990

Maria Leissner (fp)

Mot. 1989/90

K430